

Stanowisko Nr 1/2022
Prezydium Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
z dnia 25 marca 2022 r.

w związku z wygaszeniem przez Ministra Nauki i Edukacji
mandatu rektora Uniwersytetu Wrocławskiego prof. Przemysława Wiszewskiego

Odwołanie lub stwierdzenie wygaśnięcia mandatu rektora uniwersytetu przez ministra to działanie wyjątkowe i jeden z najbardziej drastycznych środków ingerencji w funkcjonowanie wspólnoty uczelni, która autonomicznie wybrała swojego lidera. Takie działanie, wywołujące głęboki wstrząs w społeczności akademickiej, powinno być podejmowane tylko w bardzo szczególnych sytuacjach, jako środek ostateczny, kiedy inne, mniej radykalne instrumenty nie mogą zostać zastosowane.

Ustawa Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce daje ministrowi prawo stwierdzenia wygaśnięcia mandatu rektora lub jego odwołania tylko w sytuacjach opisanych odpowiednio w jej art. 125 ust. 4 oraz art. 432 ust. 5. Pierwszy z wymienionych przepisów jest nowy i pojawił się w ustawie w 2018 r. Zgodnie z wiedzą Rady został on obecnie po raz pierwszy użyty wobec rektora uniwersytetu, w sytuacji braku ugruntowanej dobrej praktyki jego stosowania.

Drugi z wymienionych przepisów istnieje w praktycznie niezmienionej postaci od wielu lat i dotyczy uporczywego lub rażącego naruszania prawa przez rektora, a więc sytuacji zupełnie wyjątkowej. Nawet w tak szczególnym przypadku przepis ten nakłada na ministra wymóg zasięgnięcia opinii dwóch gremiów reprezentujących środowisko, Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz właściwej konferencji rektorów, w celu starannego zważenia wszystkich racji przed podjęciem decyzji.

Prezydium Rady uważa ścieżkę określoną dla trybu odwoływania rektora za najwłaściwszy sposób postępowania także w przypadku stosowania przepisu o stwierdzeniu wygaśnięcia jego mandatu, niezależnie od tego czy ustawa obliguje do zasięgnięcia opinii, czy nie. Prezydium Rady ubolewa, że taka dobra praktyka nie została wykorzystana przy podejmowaniu decyzji stwierdzającej wygaśnięcie mandatu rektora Uniwersytetu Wrocławskiego. Prezydium Rady zwraca także uwagę na wątpliwości wyrażane przez liczne inne gremia ze środowiska akademickiego dotyczące stwierdzenia przez ministra wygaśnięcia mandatu rektora Wiszewskiego pomimo faktu ostatecznego otrzymania przez niego zgody Rady Uczelni na działalność zarobkową, oraz dotyczące nieistnienia regulacji prawnych w sprawach zobowiązań podjętych przed objęciem funkcji rektora i generujących skutki w postaci przychodów po objęciu funkcji, w szczególności gdy zobowiązania te należą do ustawowych obowiązków nauczyciela akademickiego.

Stanowisko otrzymuje Minister Edukacji i Nauki.

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Prof. Marcin Pałys